PORODNÍ ASISTENCE V ČESKÉ REPUBLICE

Midwifery in the Czech Republic

10: 1–246, 2008
ISSN 1212-4117**Věra Vránová**

Univerzita Palackého v Olomouci, Lékařská fakulta, Ústav ošetrovatelství a porodní asistence

Summary

The profession of midwives is as old as the human being history. As soon as in the Old Testament, we can meet a description of practice of Egyptian women and Jewish women, who assisted the women in labour.

The training and education of women being prepared for the profession of midwife was affected and is being affected by many social effects (as e. g. religion, culture, politics, economic effects, development of medicine, knowledge in the field of pedagogy and many others).

The moment of the birth is undoubtedly the most important event in the human life, and it is an experience of big happiness for the whole time of the human being existence, but on the other hand, it is also a danger of death for the mother as well as for her child delivered.

The name of the occupation of women helping in the delivery describes a practice or personality in certain nations. For example the English name “midwife”, which comes from Anglo-Saxon words “mid wives”, expresses their assistance in the course of the labour. The Danish name “Jordmor“, translated as “mother – earth”, emphasizes the requirement occurring in many cultures that the midwives themselves should be mothers. The French word „Sage-femme“, i.e. „clever woman“, puts the role of the assistant in the delivery into the hand of women.

In the history of obstetrics and midwifery, we can find a number of names of women, who dealt with this profession. The names were based on the activity or characteristics of these women. The activities were for example cutting of the umbilical cord or bathing of children and the characteristics were wisdom, maturity, cleverness, respectability, reliability.

The contribution is aimed at certain historical points of interest in the field of the education of midwives. It familiarizes the reader with the contemporary position of the midwife in the healthcare system in the Czech Republic based on legal regulations. The integral part of this system is also building of a professional organization of midwives.

Key words: midwifery – assistance in labour – education – midwife – laws – professional organization

Souhrn

Profese porodních asistentek (porodních bab) je stará jako lidstvo samo. Již ve Starém zákoně se můžeme setkat s popisem praxe egyptských porodních bab a židovských žen, které poskytovaly rodícím ženám pomoc.

Příprava a výuka žen, které se připravují na profesi porodní asistentky, byla a je ovlivňována mnohými společenskými vlivy (např. náboženstvím, kulturou, politikou, ekonomickými vlivy, rozvojem medicíny, poznatky z oblasti pedagogiky a mnohými dalšími).

Chvilé narození, bezpochyby nejosudovější událost člověka, je po celou dobu existence lidského pokolení na jedné straně prožitkem velkého štěstí, na druhé straně i hrozbou smrti jak pro matku, tak i pro jejího právě na svět přicházejícího potomka.

Pojmenování žen pomáhajících při porodu u některých národů vyjadřuje praxi nebo popisuje jejich osobnost. Například anglický název porodní asistentky „midwife“, který pochází z anglosaských slov „s ženami“, vyjadřuje jejich asistenci při porodu. Dánský název „Jordmor“ přelo-

žen jako „matka-země“ zdůrazňuje požadavek objevující se v mnoha kulturách, aby porodní báby byly samy matkami. Francouzský výraz „Sage-femme“ neboli „moudrá žena“ klade roli pomocníka při porodu do ženských rukou.

V historii porodnictví a babictví najdeme řadu názvů označujících ženy, které se zabývaly touto profesí. Názvy vycházely z činností nebo z vlastností žen. Z činností to bylo například přerézávání pupečníku nebo koupání dětí, z vlastností to byla moudrost, zralost, chytrost, ctihodnost, důvěryhodnost.

Příspěvek je zaměřen na některé historické zajímavosti oboru a vzdělávání porodních asistentek. Seznamuje se současným postavením porodních asistentek ve zdravotnickém systému v České republice na základě zákonných norem. Nedílnou součástí bylo a je budovat také profesní organizaci porodních asistentek.

Klíčová slova: babictví – porodní asistence – vzdělávání – porodní asistentka – zákony – profesní organizace

Od starověku do 20. století

V nejstarších dobách se snažily pomoci ženě-rodice ženy starší, které již samy rodily. První písemné doklady ze starověku o vývoji porodnictví byly získány objevem rozsáhlé knihovny asyrského krále ze 7. st. př. n. l. Kolem roku 120 př. n. l. žil Sorános z Efesu. Je pokládán za prvního praktického porodníka starověku. Vydal obsáhlé dílo „De arte obstetrica morbisque mulierum“ (O umění porodnickém a nemocech ženských), které patřilo po staletí k základním dílům oboru. Pojednává o porodnictví a péči o novorozence. Sorános se zabýval také ženskými nemocemi. K vyšetřování pochvy používal spekulum – zrcátko, k ulehčení porodu doporučoval porodní stolič, prováděl obraty plodu zevními a vnitřními hmaty při nepravidelných polohách plodu. Od porodních pomocnic té doby se očekávalo, že to budou ženy zralé, vdané, s vlastními dětmi a že jejich dovednosti budou předávány z matky na dceru. Sorános porodní pomocnici popsal jako ženu gramotnou, duchaplnou, obdařenou dobrou pamětí, pracovitou, počestnou a bez smyslových vad. Měla mít zdravé končetiny, silné tělo a dlouhé štíhlé prsty s krátkými nehty. Měla být klidné povahy, strážlivá, bez předsudků a neměla být chtivá peněz, aby neposkytovala látky vyvolávající potrat za úplaty (Schott, 1994, s. 56).

Podobně jako v celém světě se vyvíjelo babictví i v Českých zemích. Po řadu století bylo toto povolání opomíjeno, babictví či babení vykonávaly ženy zpočátku bez základního školení, byly nazývány ženy položené nebo báby pupkořezné, později babičky, porodní báby, porodní asistentky. Jejich manželovi se říkalo babák.

Nová babička po čtyřech letech spolupráce se starší babičkou byla oprávněna vykonávat babictví zcela samostatně v takovém rozsahu, jak sama uznala za vhodné.

Porodní babičky byly od 14. století vzdělávány na Univerzitě Karlově v Praze hned od jejího založení v roce 1348. Přednášelo se porodnictví a gynekologie. Učení však bylo pouze teoretické, praktická cvičení se nekonala, protože chirurgii a anatomii přednášeli výlučně profesori patřící k duchovnímu stavu.

V roce 1804 byl stanoven první studijní řád pro porodní babičky. Studium probíhalo jako porodnické kurzy na univerzitě nebo lyceu a alespoň dva měsíce jako praktické vyučování v porodnici. Po jeho ukončení babičky obdržely diplom. Porodnictví přednášel doktor Antonín Jungmann. Napsal učebnici: „Úvod k babení“. Za jeho působení bylo vyškoleny 8 000 porodních babiček. Po odchodu doktora Jungmanna v roce 1850 byla porodnická klinika rozdělena nařízením ministerstva vyučování na kliniku pro výuku mediků a druhou kliniku pro výuku babiček. Blízko porodnice byl pro žákyně najat Helfertův dům, odkud mohly být volány k porodu v kteroukoli hodinu.

Od roku 1852 probíhaly teoreticko-praktické roční kurzy, v každém bylo 60 studentek. Na Větrově byla postavena nová porodnice zvaná Červený dům, v roce 1875 zde vznikla porodnická klinika. Jako první ji vedl profesor Karel Pawlik, později profesor Václav Rubeška. Napsal učebnici: „Porodnictví pro babičky“ (Gregušová a kol., 1978, s. 10). Profesor Rubeška řekl: „Úkolem porodní babičky je raditi těhotným, přihlouchati a pomáhati rodičkám

a ošetřovati šestinedělky a novorozenátka a to jen potud, pokud zdraví jich je uspokojivé. Jakmile vznikne jaká nepravidelnost, má ji babička poznati, a za včas volati lékaře, aby odvrátila nebezpečnost od matky neb od dítěte neb od obou. Je tedy povolání babiččino dosti důležité. Vědomosti k tomu potřebných nabývá babička na školách babických, kde se naučí také výkonům k tomu náležejícím. Když pak na konci běhu učebního ob stojí při zkoušce, dostává diplom a právo provozovati babictví kdekoli v zemích rakouských“ (Rubeška, 1897, s. 1).

Roku 1773 byla postátněna jezuitská kolej v Olomouci, vzniklá univerzita měla 3 fakulty: teologickou, filozofickou a právnickou a roku 1778 byla přeložena do Brna. Tam se na filozofické fakultě přednášela anatomie a chirurgie. Po čtyřech letech byla Brněnská univerzita zrušena a místo ní v Olomouci zřízeno lyceum s dvouletým medicínsko-chirurgickým učením. Škola vychovávala městské a venkovské ranhojiče a také školila porodní babičky.

V Brně probíhala výuka porodnictví německy, v Olomouci od roku 1804 pak probíhala už česky i německy. Zpočátku učili porodnictví profesori anatomie. Marně se pokoušel první z nich, G. Feichter, zajistit možnost výuky porodních babiček u lůžka tak, aby v některém špitále bylo k dispozici 6 postelí pro chudé rodičky, které by tu rodily zdarma a u nichž by se budoucí babičky mohly učit. Návrh byl zamítnut. Teprve v nemocnici, slavnostně otevřené v roce 1787 byla možnost výuky u lůžka. V archiváliích olomoucké univerzity se zachovaly záznamy o studujících porodních babičkách – je znám přesný počet studujících, jejich úspěch či neúspěch při přísné závěrečné zkoušce.

Největší zásluhy o výuku porodních babiček měli F. J. Mošner, V. Vyšín a F. Groh. Učili podle pražské učebnice Jungmannovy a jeho dalších monografií, ale také podle Steideleho a samozřejmě podle „Babictví“ F. J. Mošnera, které vyšlo ve dvou vydáních roku 1830 a 1848. K tomu přistoupily učebnice L. F. Froriepa a K. T. Tormaye.

Po skončení studia a úspěšném složení závěrečných zkoušek skládala absolventka povinnou přísahu babskou. V sedmdesátých letech byla přísaha zkrácena, a to tak, že byl přečten text: „Slíbíte, že těhotným, rodičkám a šestinedělkám, k nimž budete povolána ku pomoci, a to jak chudým stejně jako bohatým, s tímto

zde naučeným uměním budete nápomocna a že při tom věrně a svědomitě splníte všechny povinnosti, které jsou porodní bábě skrze zákony a předpisy a zvláštními instrukcemi předepsány.“ Načež musela slibující opakovat: „Co mi zde bylo přečteno, tomu jsem přesně rozuměla a slibuji to dodržeti.“ Na to následovalo podání ruky.

Po složení slibu obdržela absolventka diplom, zprvu německý. Roku 1880 se stala tato skutečnost předmětem kritiky, bylo poukázáno na to, že je podivné, aby absolventky českého oddělení porodnické školy dostávaly německý diplom. Prof. Groh to vysvětloval tak, že diplom je vlastně jen pro úřední potřebu. Přesto však 22. prosince 1880 nařídilo místodržitelství vydávat diplomy v češtině – diplom z roku 1886 je ve vlastnictví autorky a je uložen na ÚOPA (Vránová, 2007, s. 42).

Vzdělávání ve 20. století

Brzy po získání státní samostatnosti se začaly ozývat hlasy volající po reorganizaci výuky porodních babiček. V roce 1920 rozhodlo ministerstvo zdravotnictví o dalším nepokračování kurzů pro porodní asistentky, dále se konaly jen opakovací kurzy pro již praktikující babičky. Jako důvod pro přerušení výuky uvedlo ministerstvo dostatek školených babiček. Ze stávající babické školy se měla opět stát univerzitní klinika a babická škola převedena z kompetence ministerstva zdravotnictví do kompetence ministerstva školství.

V roce 1925 se v Praze konal Mezinárodní sraz porodních asistentek, na kterém Dr. Václav Rubeška společně s ostravským porodníkem Dr. Františkem Pachnerem požadovali alespoň tříleté studium pro porodní asistentky místo tehdejších 10 měsíců. Jejich požadavek ale tehdy neuspěl.

V listopadu 1928 vyšel zákon O pomocné praxi porodnické, jakož i o vzdělání a výcviku porodních asistentek. Zákon však nezajišťoval ani pojištění, ani rajonování. Začalo se užívat nového názvu porodní asistentka. V roce 1930 byly zřízeny státní ústavy pro vzdělávání porodních asistentek – pro české v Pardubicích a Moravské Ostravě, pro německé v Liberci.

Až v roce 1947 bylo studium pro porodní asistentky prodlouženo z deseti měsíců na dva roky. V té době fungovaly v tehdejší Československu pouze dva ústavy pro výchovu porod-

ních asistentek, a to v Pardubicích a v Ostravě.

Zákon číslo 95/1948 O vytvoření jednotného systému ve výchově a vzdělávání středního zdravotnického personálu zařadil obor porodní asistentka do vyššího sociálně zdravotního studia. Prudký růst zdravotnických služeb si vyžádal v roce 1951–1952 přechodné snížení doby studia na tři roky.

Ve školním roce 1955/56 se zavedlo čtyřleté studium s maturitou. Porodní asistentky se učily společně dva roky se všeobecnými sestrami a po dvou letech se studium podle oborů rozdělilo. Byl to ale jen tento ročník. Studium pro porodní asistentky se zahajovalo každý rok podle toho, zda se sešel dostatek zájemkyň.

Ve školním roce 1960/1961 bylo otevřeno v rámci školní reformy 4leté studium pro absolventy ZDŠ.

Ve školním roce 1958/59 bylo na středních zdravotnických školách zavedeno dvouleté denní a dálkové pomaturitní studium pro porodní asistentky. Paralelně s tímto dálkovým studiem existovalo v 70. letech jednoleté studium např. pro všeobecné nebo dětské sestry, které pracovaly na porodnických odděleních a chtěly se stát porodními asistentkami. Studium bylo ukončeno rozdílovou maturitní zkouškou.

V roce 1965 byl název oboru změněn z porodní asistentky na ženskou sestru. Takto se nazývaly porodní asistentky až do roku 1993, kdy se opět vrátilo původní pojmenování tohoto povolání – porodní asistentka.

Ve školním roce 1974/1975 bylo ukončeno 4leté vzdělávání.

Ve školním roce 1995/1996 vznikl studijní obor Diplomovaná porodní asistentka, který byl realizován na vyšších zdravotnických školách v trvání tří let. Nahradil bývalé dvouleté pomaturitní studium. Ukončen byl v roce 2005 (Vránová, 2007, s. 90).

Vzdělávání porodních asistentek v současnosti

Dle doporučení EU a směrnic 80/155/ES a 89/594/EHS (Strategické dokumenty I., II.) byly v letech 2001–2008 v ČR otevřeny bakalářské studijní programy na několika vysokých školách univerzitního i neuniverzitního typu. V současné době je studium porodních asistentek na 11 VŠ (Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Jihlava, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Praha, Plzeň, Ústí nad Labem, Zlín). Studijní

program je tříletý, v prezenční nebo kombinované formě, v rozsahu 4 600 hodin výuky.

Mezinárodní definice porodní asistentky

Porodní asistentka je osoba, která byla řádně přijata do oficiálního vzdělávacího programu pro porodní asistentky uznávaného v dané zemi, která úspěšně ukončila daný vzdělávací program pro porodní asistentky a získala tak požadovanou kvalifikaci a registraci pro výkon povolání porodní asistentky.

Porodní asistentka je uznávána jako plně zodpovědný zdravotnický pracovník:

1. pracuje v partnerství se ženami, aby jim poskytla potřebnou podporu, péči a radu během těhotenství, porodu a v době poporodní,
2. vede porod na svou vlastní zodpovědnost,
3. poskytuje péči novorozencům a dětem v kojeneckém věku.

Tato péče zahrnuje:

1. preventivní opatření,
2. podporu normálního porodu,
3. zjišťování komplikací u matky nebo dítěte,
4. zprostředkování přístupu k lékařské péči nebo jiné vhodné pomoci,
5. provedení nezbytných opatření při mimořádné naléhavé situaci.

Porodní asistentka má důležitou úlohu ve zdravotním poradenství a vzdělávání nejen žen, ale i v rámci jejich rodin a celých komunit. Tato práce by měla zahrnovat předporodní přípravu a přípravu k rodičovství a může být rozšířena i do oblasti zdraví žen, sexuálního nebo reprodukčního zdraví a péči o dítě.

Porodní asistentka může vykonávat svou profesi v jakémkoli prostředí, včetně domácího prostředí, ambulantních zdravotnických zařízení, nemocnic, klinik nebo zdravotnických středisek.

Tato definice byla přijata na zasedání Mezinárodního výboru porodních asistentek 9. července 2005 a nahrazuje Definici porodní asistentky přijatou v roce 1972 a doplněnou v roce 1990 (www.ckpa.cz).

Zákony, paragrafy, vyhlášky

V roce 2004 byl po několikaleté přípravě a připomínkách přijat zákon a prováděcí vyhlášky, z nichž uvádím jen pasáže zaměřené na porodní asistentky.

Zákon 96/2004 ze dne 4. února 2004 o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních):

§ 3 Způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka:

1) Způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka má ten, kdo:

- má odbornou způsobilost podle tohoto zákona
- je zdravotně způsobilý
- je bezúhonný

§ 4 Výkon povolání zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka

Za výkon povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu (dále jen „výkon povolání bez odborného dohledu“) se považuje výkon činností, ke kterým je zdravotnický pracovník způsobilý na základě indikace lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta a které provádí bez ohledu na přítomnost nebo dosažitelnost rady a pomoci lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta; tento zákon a prováděcí právní předpis stanoví činnosti, které zdravotnický pracovník může vykonávat i bez indikace lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta. Součástí výkonu povolání bez odborného dohledu je též kontrolní činnost podle zvláštního právního předpisu.

§ 6 Odborná způsobilost k výkonu povolání porodní asistentky Odborná způsobilost k výkonu povolání porodní asistentky se získává absolvováním:

- a) nejméně tříletého akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu porodních asisterek,
- b) tříletého studia v oboru diplomovaná porodní asistentka na vyšších zdravotnických školách, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 2003/2004,
- c) střední zdravotnické školy v oboru ženská sestra nebo porodní asistentka, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 1996/1997.

Za výkon povolání porodní asistentky se považuje poskytování zdravotní péče v porodní asistenci, to je zajištění nezbytného dohledu, poskytování péče a rady ženám během těhotenství, při porodu a šestinedělí, pokud probíhají fyziologicky, vedení fyziologického porodu a poskytování péče o novorozence; součástí této zdravotní péče je také ošetrovatelská péče o ženu na úseku gynekologie. Dále se porodní asistentka ve spolupráci s lékařem podílí na preventivní, léčebné, diagnostické, rehabilitační, neodkladné nebo dispenzární péči.

Vyhlášky ze dne 30. června 2004:

- 423, kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků;
- 424, kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

Vyhláška 424 § 5 Porodní asistentka

Bez odborného dohledu a bez indikace:

- Specializovaná ošetrovatelská péče těhotným, rodícím ženám a šestinedělkám prostřednictvím ošetrovatelského procesu
- Poučení o životosprávě v těhotenství a při kojení, přípravě na porod, ošetření novorozence, antikoncepci
- Rady a pomoc v otázkách sociálně-právních
- Provádění návštěv v rodinách těhotných, šestinedělek a gynekologicky nemocných
- Podpora a edukace ženy v péči o novorozence, včetně podpory kojení a předcházení jeho komplikací
- Diagnostika těhotenství, předpisování, doporučování nebo provádění vyšetření nutných ke sledování fyziologického těhotenství
- Sledování ženy s fyziologickým těhotenstvím, informace o prevenci komplikací
- V případě zjištěného rizika předání ženy do péče lékaře
- Sledování stavu plodu v děloze všemi vhodnými klinickými a technickými prostředky
- Rozpoznání patologií u matky, plodu, novorozence a předání do péče lékaři k zásluhy a asistence při něm

- V nepřítomnosti lékaře provedení neodkladných opatření
- Péče o ženu ve všech dobách porodních
- Vedení fyziologického porodu včetně případného nástřihu hráze
- V neodkladných případech vedení porodu koncem pánevním – nezbytný zásah k zachráně života nebo zdraví
- Ošetření porodního poranění
- Péče o šestinedělku
- Péče o novorozence prostřednictvím oš. procesu
- První ošetření novorozence, včetně případného zahájení okamžité resuscitace

§ 4 odst. 1, 3, 4

činnosti pro VS (všeobecné sestry)

- Vyhodnocování potřeb a úrovně soběstačnosti klientek
- Používání ošetrovateľského procesu, měřících technik a škál
- Měření a hodnocení fyziologických funkcí
- Odběry biologického materiálu
- Ošetrování ran, stomií, drénů
- Rehabilitace
- Edukace
- Aplikace injekcí s výjimkou i.v.a infuzí u novorozenců a dětí do 3 let
- A další

PA pod přímým vedením lékaře

- Asistence při komplikovaném porodu
- Asistence při gynekologických výkonech
- Instrumentace na operačním sále při SC

Hlava II Porodní asistentka se specializovanou způsobilostí

Po získání specializované způsobilosti

§ 61 PA pro perioperační péči

§ 62 PA pro intenzivní péči

§ 63 PA pro intenzivní péči v neonatologii

§ 64 PA pro komunitní péči (www.mzcr.cz, www.ckpa.cz)

Porodní asistentky v ČR

K 1. březnu 2006 skončilo přechodné období k podání žádosti o získání Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků

K 1. 6. 2006 získalo toto „Osvědčení“ 5 400 porodních asistentek.

Porodní asistentky pracují na různých úrovních péče o ženu, matku a dítě. Podílejí se na výuce porodních asistentek jednak na VŠ jako odborné asistentky, jednak na klinických pracovištích jako mentorky. Jsou členkami různých komisí, pracovních skupin MZČR, mezinárodních organizací. Provádějí výzkum pro zkvalitnění porodní asistence. Celoživotně se vzdělávají, absolvují kurzy inovační, certifikované, také kurzy s mezinárodním certifikátem.

Je mezi nimi již mnoho absolventek pomatutního specializačního, vyššího odborného, bakalářského, magisterského i doktorského vzdělání. V budoucnu se určitě budou i habilitovat.

Pracoviště porodních asistentek

- Porodnicko-gynekologická oddělení a kliniky:
 - Péče o ženu s fyziologickým a patologickým těhotenstvím a porodem
 - Péče o ženu v období šestinedělí a novorozence
 - Péče o ženu s gynekologickým onemocněním
- Gynekologická ordinace – s lékařem
- Soukromé PA – návštěvy žen v jejich domácím prostředí, kurzy, poradenství

Profesní organizace

V roce 1997 vznikla profesní organizace porodních asistentek – Česká asociace porodních asistentek (ČAPA), která v roce 2005 prošla několika změnami, jednou z nich je změna názvu na Česká konfederace porodních asistentek (ČKPA).

V čele organizace stojí prezidium, které má sídlo na ÚOPA LF UP v Olomouci.

ČKPA

1. má v současnosti 520 členů v 10 krajských sdruženích
2. prosazuje zájmy porodních asistentek v ČR
3. je členem mezinárodních i národních organizací – ICM, EMA, NKZP
4. má zástupce v akreditační komisi MZ ČR
5. je účastníkem dohodovacího řízení zdravotních pojišťoven (zdravotní výkony odbornosti 921)
6. je účastníkem výběrových řízení
7. organizuje nejen pro své členky, ale pro všechny porodní asistentky vzdělávací akce (semináře, kurzy, konference – krajské

- i celostátní s mezinárodní účastí)
8. připravuje standardy péče, publikace pro výuku
9. usiluje o vznik Komory PA
10. spolupracuje s Neonatologickou společností, MZ ČR, VZP
11. oslovila ČGPS, ČAS – nabízí spolupráci
12. má www.ckpa.cz, připravuje znovu vydávání časopisu Porodní asistentka

V roce 2005 vznikla ještě další organizace UNIPA – Unie porodních asistentek a některé porodní asistentky jsou organizovány v sekci PA v ČAS – České asociaci sester. Naším přáním je vytvořit jednu silnou organizaci porodních asistentek. Za tímto účelem vydalo prezidium ČK-PA prohlášení k jednotnému postupu a sjednocení. Celý text prohlášení bude zveřejněn na webových stránkách České konfederace porodních asistentek.

ZÁVĚR

Porodní asistentka by měla být žena moudrá a vzdělaná. Vzdělání získá v rámci pregraduálního a postgraduálního způsobu vzdělávání a jako součást celoživotního vzdělávání ve formě kurzů, seminářů, konferencí a v neposlední řadě sebevzděláváním. Moudrost získá porodní asistentka s věkem a získanými zkušenostmi a je dána také mírou empatie, sebeuvědomění, sebekontroly a sebereflexe.

V průběhu staletí se měnilo vzdělávání i postavení porodních asistentek. Střídal se období, kdy se profesi věnovaly ženy naprosto bez vzdělání, se středoškolským, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním. V současné době je příprava na povolání porodní asistentky

pouze na vysokých školách. Jejich kompetence jsou dány legislativou. A postavení ve společnosti? To si musí porodní asistentky budovat svým přístupem ke klientkám a jejich rodinám, nabízenými službami, vědomostmi, dovednostmi a uměním komunikovat.

Práce porodních asistentek je někdy nepřilíš přesně medializována a ve společnosti vyvolává otázky – kdo to vlastně je porodní asistentka, co dělá, co umí, co může a nemůže? Obraz porodní asistentky tedy musíme budovat stále, je to permanentně probíhající proces.

LITERATURA

- Česká konfederace porodních asistentek*. [online]. [cit. 2006-10-11]. Dostupné z [www: http://www.ckpa.cz](http://www.ckpa.cz).
- GREGUŠOVÁ, E. a kol.: *Starostlivost' o ženu*. 1. vyd., Martin: Osveta, 1978. 430 s.
- RUBEŠKA, V.: *Porodnictví pro babičky*. 2. vyd., Praha: Tisk a papír Aloise Wiesnera, 1897. 162 s.
- SCHOTT, H.: *Kronika medicíny*. 1. vyd., Praha: Fortuna Print, 1994. 648 s.
- Strategické dokumenty EU pro všeobecné sestry a porodní asistentky I*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2000. 95 s.
- Strategické dokumenty EU pro všeobecné sestry a porodní asistentky II*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2000. 271 s.
- VRÁNOVÁ, V.: *Historie babičství a současnost porodní asistence*. 1. vyd., Olomouc: VUP, 2007. 203 s.
- VYHLÁŠKA č. 423, kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků a vyhláška č. 424/2004, kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. Sbírka zákonů ČR, částka 139. Praha: Ministerstvo vnitra ČR 2004.
- ZÁKON č. 96/2004, o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů. Sbírka zákonů ČR. Praha: Ministerstvo vnitra ČR 2004.

Věra Vránová
vranova@tunw.upol.cz